

M.A. (PART - I)

:- SOCIOLOGY :-

Theoretical Perspective in Sociology

(Paper - I) (June-2019)

Q.P. Code : 28831

[Time: Three Hours]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Attempt any two questions from each section (total four questions).
  2. Do not use separate answer books for each section.
  3. All questions carry equal marks.

Section I

- Q.1 Discuss the historical and social context of the emergence of Sociology.
- Q.2 Write a detail note on Durkheim's theory of "Division of Labour"
- Q.3 Explain Weber's concept of Social action.
- Q.4 Examine Marx's theory of State

Section II

- Q.5 Write an essay on "Frankfurt School".
- Q.6 Explain Structuration theory by Anthony Giddens.
- Q.7 Discuss the theory of Self and Society.
- Q.8 Write short notes on **any two** of the following:-
  - a) Ethnomethodology
  - b) Public Sphere.
  - c) Verstehen
  - d) Post Modernism Debate

Turn Over

Q.P. Code : 28831

२

(मराठी रूपांतर)

(वेळ: ३ तास)

(एकूण गुण : १००)

सूचना:

- १) दोन्ही विभागातील कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (एकूण चार प्रश्न सोडवा)
- २) प्रत्येक विभागासाठी वेगळी उत्तपत्रिका वापरू नये.
- ३) प्रत्येक प्रश्नाला समान गुण आहेत.

विभाग - १

१. समाशास्त्राच्या उगमामध्ये ऐतिहासिक व सामाजिक संदर्भाची चर्चा करा.
२. एमिल दुरखिमच्या श्रमाचे विभाजन सिध्दांतावर सविस्तर टिप करा.
३. मॅक्सवेबरचा सामाजिक क्रियेची संकल्पना स्पष्ट करा.
४. मार्क्सच्या राज्यविषयक सिध्दांताचे परीक्षण करा.

विभाग - २

५. "फ्रॅंकफर्टस्कूल" यावर निबंध लिहा.
६. अँथोनी गिडन्स यांच्या संरचनीकरणाच्या सिध्दांत स्पष्ट करा.
७. स्वत्व आणि समाज सिध्दांताबाबत चर्चा करा.
८. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर थोडक्यात टिपा लिहा.

- अ) लोकान्वय पध्दतीशास्त्र
- ब) सार्वजनिक क्षेत्र
- क) व्हर्सटन
- ड) आधुनिकोत्तरवाद

M.A. (PART - I)

:- SOCIOLOGY :-

Theoretical Anthropology

(Paper – II) (June-2019)

Q.P. Code : 21541

(2 1/5 Hours)

(Max. Marks 75)]

(3 Hours)

(Max. Marks 100)]

N.B.

1. External students should attempt ANY FOUR questions
2. Internal students should attempt ANY THREE questions from Question No. 1 to 6. They are not supposed to attempt question numbers 7 and 8.
3. All questions carry equal marks.

1. Assess the growth and development of Anthropology in 19th and 20th centuries. [25]
2. Trace the relationship of Anthropology to other disciplines. [25]
3. Give a comparative analysis of human and animal behavior from biological and genetic points of view. [25]
4. Write an essay on cultural diversity. [25]
5. What is meant by 'interpretation of cultures'? Explain. [25]
6. Write short notes on ANY TWO of the following: [25]
  - a) Diffusionism
  - b) The Marxist Perspective to Anthropology
  - c) Linguistic Anthropology
  - d) Psychological Anthropology
7. Explain feminist approaches in Anthropology. [25]
8. Explain structuralism and post-structuralism in Anthropology. [25]

*****

मराठी रूपांतर

नियमित विद्यार्थीयांसाठी (२ तास १५ मिनिटे)

एकूण गुण: ७५

दूर व मुक्त अध्ययन विद्यार्थीयांसाठी (३ तास)

एकूण गुण: १००

सूचना:

१. दूर व मुक्त अध्ययन विद्यार्थींनी कोणतेही चार प्रश्न सोडवावे
२. नियमित विद्यार्थींनी प्रश्न क्रमांक १ ते ६ पैकी कोणतेही ३ प्रश्न सोडवावेत.
प्रश्न क्रमांक ७ आणि ८ सोडवू नये.
३. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. १९वा आणि २०वा शतकातील मानवशास्त्राचा विकास आणि वृद्धी यांचे मूल्यमापन करा. [२५]
२. मानवशास्त्राचं इतर ज्ञानशास्त्रांशी असलेला संबंध चित्रित करा. [२५]
३. जीवशास्त्र आणि जनुकीय दृष्टिकोनातून मानव आणि प्राणी वर्तनाचे तौलनिक विश्लेषण करा. [२५]
४. सांस्कृतिक विविधता यावर निबंध लिहा. [२५]
५. संस्कृतीचा अन्वयार्थ म्हणजे काय? स्पष्ट करा. [२५]
६. खालीलपैकी कोणताही दोहोवर टीप लिहा. [२५]
  - अ) सांस्कृतिक प्रसरण
  - ब) मानवशास्त्राचा मार्क्सवादी दृष्टिकोन
  - क) भाषाशास्त्रीय मानवशास्त्र
  - ड) मानसशास्त्रीय मानवशास्त्र
७. मानवशास्त्रातील स्त्रीवादी दृष्टिकोन स्पष्ट करा. [२५]
८. मानवशास्त्रातील संरचनावाद आणि उत्तर संरचनावाद स्पष्ट करा. [२५]

*****

M.A. (PART - I)

:- SOCIOLOGY :-

Sociology of Development

(Paper - III) (June-2019)

Q.P. Code : 21545

(2 1/5 Hours)

(Max. Marks 75)]

(3 Hours)

(Max. Marks 100)]

N.B.

1. External students should attempt ANY FOUR questions
2. Internal students should attempt ANY THREE questions from Question No. 1 to 6. They are not supposed to attempt question numbers 7 and 8.
3. All questions carry equal marks.

1. What are the critiques of unilinear and universalistic models? Explain. [25]
2. Critically analyse modernization theory. [25]
3. Explain the different viewpoints on gender and development. [25]
4. Write an essay on 'Small is Beautiful' Edward Schumacher. [25]
5. Assess the effect of globalization on the third world. [25]
6. Write short notes on ANY TWO of the following: [25]
  - a) Dependency theories
  - b) World systems theory
  - c) Environment and Development
  - d) Uneven development in India.
7. Write an essay on peoples movements against development policies of the state [25]
8. Explore the relations between globalization, state and the economic policies. [25]

*****

मराठी रूपांतर

नियमित विद्यार्थीयांसाठी (२ तास १५ मिनिटे)

एकूण गुण: ७५

दूर व मुक्त अध्ययन विद्यार्थीयांसाठी (३ तास)

एकूण गुण: १००

सूचना:

१. दूर व मुक्त अध्ययन विद्यार्थींनी कोणतेही चार प्रश्न सोडवावे
२. नियमित विद्यार्थींनी प्रश्न क्रमांक १ ते ६ पैकी कोणतेही ३ प्रश्न सोडवावेत.
प्रश्न क्रमांक ७ आणि ८ सोडवू नये.
३. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत

१. एकरेखी आणि सार्वत्रिक प्रारूपाची टीका काय आहेत? स्पष्ट करा. [२५]
२. आधुनिकीकरण सिद्धांताचे टीकात्मक विश्लेषण करा. [२५]
३. लिंगभाव आणि विकास यावरील विभिन्न दृष्टिकोन स्पष्ट करा. [२५]
४. एडवर्ड शूमाकर यांच्या 'लहान आहे ते छान आहे' यावर निबंध लिहा. [२५]
५. तिसऱ्या जागांवरील जागतिकीकरणाच्या परिणामाचे मूल्यमापन करा. [२५]
६. खालील पैकी कोणत्याही दोहोंवर थोडक्यात टीप लिहा. [२५]
  - अ) परावलंबन सिद्धांत
  - ब) विश्व व्यवस्था सिद्धांत
  - क) पर्यावरण आणि विकास
  - ड) भारतातील असमान विकास
७. राज्याच्या विकास धोरणा विरुद्धच्या लोकांच्या चळवळी यावर निबंध लिहा. [२५]
८. जागतिकीकरण, राज्य आणि आर्थिक धोरणे यनाच्यातील संबंध स्पष्ट करा. [२५]

*****

M.A. (PART - I)**:- SOCIOLOGY :-****Perspectives of Indian Society****(Paper - IV) (June-2019)****Q.P. Code: 16418****[Time: - 3 Hours]****[Marks: 100]**

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Attempt any two questions from each section, (Total four questions)
  2. Do not use separate answer book for each section.
  3. All question carry equal marks.

Section I

1. Discuss diversity of Indian society and examine the features of its synthesis. 25
2. Explain caste system and elaborate Ghurye's view on caste. 25
3. Briefly discuss Louis Dumont's view on hierarchy in Indian society. 25
4. Explain the relationship between religion and politics in Indian society. 25

Section II

5. Explain the meaning of denotified and nomadic tribe. Highlight the problems of these tribal communities. 25
6. Discuss Weberian and Marxian perspectives for understanding agrarian relations in India. 25
7. Write an essay on the major points emerged in current debates in sociology for India. 25
8. Write short notes on **any two**: 25
  - a) Urban ecology
  - b) Annihilation of caste
  - c) Kinship
  - d) Secularism

Turn Over

2

(मराठी रूपांतर)
(वेळ - ३ तास)

गुण : १००

- सूचना:**
१. प्रत्येक विभागातून कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (एकूण चार प्रश्न)
  २. प्रत्येक विभागासाठी स्वतंत्र उत्तरपत्रिका वापरू नये.
  ३. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

विभाग १

१. भारतीय समाजाच्या विविधतेची चर्चा करा. आणि त्याच्या एकीकरकाच्या वैशिष्ट्यांचे परीक्षण करा. २५
२. जाती व्यवस्थेचे स्पष्टीकरण द्या आणि जाती व्यवस्थेबाबत द्युर्येच्या दृष्टिकोनाचे आढावा द्या. २५
३. भारतीय समाजातील श्रेणी रचनेसंबंधी लुईस डुमॉन्टसच्या विचारावर थोडक्यात चर्चा करा. २५
४. भारतीय समाजात धर्म आणि राजकारण या मध्ये परस्पर संबंध आहे स्पष्ट करा. २५

विभाग २

५. भटक्या आणि विमुक्त जमातीचा अर्थ स्पष्ट करा आदिवासी समुदायाच्या समस्यावर प्रकाश टाका. २५
६. भारतीय समाजातील शेतीसंबंध जाणून घेण्यासाठी वेबरप्रवीत आणि मार्क्सवाद दृष्टिकोनांची चर्चा करा. २५
७. भारतीय समाजशास्त्राच्या वर्तमान अध्ययनात निर्माण झालेल्या प्रमुख मुद्दावर निबंध लिहा. २५
८. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोवर टिपा लिहा:- २५
  - अ) नागरी पर्यावरण
  - ब) अनिहिलेशन ऑफ कास्ट (Annihilation of caste)
  - क) नातेसंबंध
  - ड) धर्मनिरपेक्षता